

Львівський державний університет внутрішніх справ

О. І. Тьорло
Б. Ю. Музика

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІКИ ВИКОНАННЯ ПРИЙОМІВ ЗАТРИМАННЯ ТА СУПРОВОДЖЕННЯ ЗАТРИМАНОГО

*Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять
з навчальної дисципліни
«Застосування заходів фізичного впливу
в екстремальних умовах»
для здобувачів вищої освіти*

Львів
2021

УДК 796.012.62
Т 94

Рекомендовано до друку та поширення через мережу «Інтернет»
на засіданні Науково-методичної ради ЛьвДУВС
(протокол від 17 лютого 2021 року № 8).

Р е ц е н з е н т и:

М. О. Червоношапка, доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, майстер спорту з кікбоксінгу;

С. М. Банах, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, майстер з кульової стрільби.

Тьорло О. І., Музика Б. Ю.

Т 94 Вдосконалення техніки виконання прийомів затримання та супроводження затриманого : методичні рекомендації // Львів : ЛьвДУВС, 2021. 60 с.

Викладено теоретичний матеріал і практичні завдання для вдосконалення поліцейськими всіх структурних підрозділів Національної поліції України прийомами затримання в поєднанні зі застосуванням заходів фізичного впливу, збереження особистої безпеки та безпеки оточуючих в екстремальних ситуаціях. Викладені методичні рекомендації мають допомогти здобувачам вищої освіти, працівникам Національної поліції у вдосконаленні (самостійно чи під час практичних занять) техніки виконання затримання, які доцільно використовувати у своїй службовій діяльності.

The theoretical material and practical tasks for the improvement of all structural subdivisions of the National Police of Ukraine by the methods of detention in conjunction with the use of measures of physical influence, preservation of personal safety and safety of others in extreme situations. Are set out methodical recommendations should help applicants of higher education, employees of the National Police in improving (independently or during practical classes) the technique of execution of detention, which it is advisable to use in their official activities.

УДК 796.012.62

© Тьорло О. І., Музика Б. Ю., 2021

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2021

Зміст

ВСТУП	4
1. ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	6
2. СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	8
3. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	10
4. ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ ЗАТРИМАННЯ	16
4.1. Затримання способом ривком.....	16
4.2. Затримання способом «замком».....	20
4.3. Затримання способом «нирком».....	24
4.4. Затримання способом важелем руки до середини.....	28
4.5. Затримання способом важелем руки назовні.....	32
4.6. Затримання способом «вузлом зверху».....	36
4.7. Затримання способом важелем руки через передпліччя.....	39
4.8. Затримання способом важелем руки через шию.....	43
4.9. Затримання при підході ззаду способом поштовхом загину руки за спину.....	46
4.10. Затримання при підході ззаду способом «під ручку».....	49
5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИКОНАННІ ВПРАВ У ПАРАХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СЛУХАЧАМИ КУРСІВ ТА ІНШИМИ ОСОБАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	53
ЛІТЕРАТУРА	56

ВСТУП

У сучасних умовах реформування МВС насамперед приділяється увага якісній службовій підготовці особового складу Національної поліції. Однією із складових службової підготовки є фізична підготовка. Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності. Своєю чергою фізична підготовка охоплює такі складові: загальна фізична підготовка, тактика самозахисту та особистої безпеки.

Діяльність поліцейських часто пов'язана із затриманням озброєного злочинця, дефіцитом інформації та часу для прийняття відповідальних рішень, постійною зміною обстановки, несподіваністю дій затриманого та іншими стрес-факторами, які зазвичай виникають в екстремальних ситуаціях.

Успішна діяльність в таких умовах у багатьох випадках визначається умінням поліцейського керувати своїм емоційним станом, здібністю мобілізувати всі внутрішні можливості для досягнення перемоги, сміливістю, рішучістю, умінням влучно стріляти з табельної зброї, а також відмінним володінням прийомами самозахисту.

У виданні вміщено найбільш ефективні прийоми затримання і які необхідно, на думку авторів, використовувати у службовій діяльності співробітників Національної поліції.

Видання розкриває принципи та послідовність вдосконалення застосування заходів фізичного впливу, дає структуру побудови навчальних занять зі застосування заходів фізичного впливу, а також вказує шляхи підвищення їх ефективності. Особливий акцент робиться на описовому матеріалі щодо вдосконалення техніки затримання у своїй службовій діяльності.

Також розглядаються варіанти поєднання застосування заходів фізичного впливу із технікою затримання, надяганням кайданків та супроводження затриманого. Детально розписані дії при вивченні прийомів затримання та зацентрована увага на характерних помилках, які виникають при виконанні прийомів затримання, а також шляхи усунення їх.

Ця техніка застосування заходів фізичного впливу в екстремальних умовах застосовується для затримання правопорушника та припинення його протиправних дій у випадку вчинення ним опору, невиконання вимог правоохоронця. Техніка затримань закінчується конвоюванням або вдяганням наручників на затриманого.

1. ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Методологічною основою рішення проблем ефективного навчання прийомом спеціальної фізичної підготовки є універсальні закономірності, котрі досить чітко відображені у військовій педагогіці. У розгляді методик підготовки до рукопашного бою ми орієнтуємося на асоціативно-рефлекторну теорію, теорію поетапного формування розумових дій, програмоване навчання, проблемне навчання, деякі концепції алгоритмізації навчання.

В основах **асоціативно-рефлекторної теорії** лежать концепції про закономірність вищої нервової діяльності, що сформульовані у працях І. М. Сеченова, І. П. Павлова, П. К. Анохіна та ін., зокрема навчання про синтез і аналіз мовних рефлексів (асоціацій), про системний підхід у вивченні механізмів нервово-психічних явищ. У відповідності з положенням цієї теорії в процесі навчання здійснюється накопичення знань у вигляді широкого асоціативного фонду, котрий вміщується у певну системність понять, заключень, висновків, що в свою чергу зумовлюють подальше узагальнення на більш високому рівні по подібності та асоціаціям.

Навчання прийомом спеціальної фізичної підготовки є накопиченням необхідних знань, формування відповідних вмінь і навичок у прийомах і діях шляхом створення різних систем асоціацій, починаючи від простих і закінчуючи складними. Процес виникнення асоціативних систем включає в себе чуттєве сприйняття необхідної інформації, усвідомлення її, запам'ятовування, закріплення шляхом вправ (цілеспрямованих, багаторазових усвідомлених повторень прийомів та дій) і астосування на практиці.

Важливим фактором у цьому є викладення матеріалу в необхідній системності та формування активного відношення до навчання. Проведення підготовки до виконання прийомів спеціальної фізичної підготовки на основі асоціативно-рефлекторної теорії припускає міцну опору на загальні дидактичні принципи (свідомості та активності, систематичності

і послідовності, наочності, доступності в навчанні, надійності знань, навиків та вмінь).

Теорія поетапного формування розумових дій знаходить застосування у навчанні прийомів спеціальної фізичної підготовки в зв'язку з уявами про інтеріорізацію (переходу зовнішньої інформації до внутрішнього світу людини).

Відповідно до названої теорії, дії котрі виконує людина декілька разів, з будь-якою зовнішньою формою, поступово вербалізуються, тобто переходять до внутрішньої структури свідомості. Можна вважати, що багаторазове виконання будь-якої дії з рукопашного бою з орієнтуванням, спочатку на його зовнішню форму, поєднується також із зовнішньоумовним вираженням цієї дії, сприяє більш швидкому засвоєнню і надійному закріпленню як у руховій сфері, так і у сфері мислення. При цьому здійснюється поступовий перехід даної дії до внутрішнього плану психіки і психомоторики того хто навчається.

Програмоване навчання у вивченні прийомів спеціальної фізичної підготовки застосовується достатньо ефективно. Сутність його складають декілька положень:

- оптимізація навчального матеріалу (ретельний відбір прийомів і способів навчання щоб позбутися непотрібних повторів);

- поділ програмного матеріалу на визначені дози (порції) і розробка оптимальної послідовності їх засвоєння у відповідності з внутрішньою логікою даного матеріалу, поєднання дій нападу, захисту (ці операції завершуються складанням відповідної «програми навчання», яка включає в себе ряд «методичних алгоритмів», що визначають хід навчальних дій, забезпечених постійним чітким керуванням з контролем і самоконтролем);

- акцентування уваги на наявності чіткого зворотного зв'язку в системі програми навчання;

- підвищення самостійності слухачів, більш висока індивідуалізація їх навчання за рахунок швидкого просування більш здібних, збільшення щільності занять;

- широке використання сучасних технічних засобів навчання, програмованих навчальних посібників (в зміст яких входять інструкції про положення проходження навчального матеріалу і методичні поради), застосування кіно, відео-техніки та інше.

2. СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Практичне заняття зі спеціальної фізичної підготовки є основною формою організації освітнього процесу з даної дисципліни. Воно складається з підготовчої, основної, заключної частини і проводиться у складі груп протягом 90 хвилин. Заняття починається з *підготовчої частини*, на яку відводиться 10–15 хв. Під час неї вирішуються наступні задачі:

- організація особового складу підрозділу – шикування групи, перевірка наявності особового складу, їх зовнішнього вигляду і коротке пояснення задач заняття;
- підготовка організму особового складу до послідуєчого фізичного навантаження в основній частині, котра досягається виконанням вправ у ходьбі і бігу, для окремих груп м'язів, спеціальних підготовчих вправ, прийомів самостраховки, а також вправ у парах.

Основна частина заняття проводиться протягом 55–60 хв. У ній вирішуються наступні основні задачі:

- навчання особового складу техніці прийомів;
- вдосконалення фізичних, спеціальних і психічних якостей підлеглих;
- відпрацювання здатності застосовувати засвоєні прийоми у різних ситуаціях при безпосередній зустрічі з правопорушником.

На початку основної частини, за необхідності, протягом 5–6 хв. проводиться повторення прийомів, що вивчались на попередньому занятті. Після цього керівник починає навчання особового складу новим прийомам. Як правило, для розучування включаються 2–3 складних або 3–4 простих прийоми. Розучування прийомів закінчується тренуванням у їх виконанні.

В кінці основної частини протягом 8–10 хв. проводиться комплексне тренування, направлене на вдосконалення навичок у практичному застосуванні вивчених прийомів.

Заключна частина проводиться протягом 10–15 хв. і направлена на поступове приведення організму тих хто зай-

мався у відносно спокійний стан шляхом проведення повільного бігу, спокійної ходьби, а також виконання 2–4 вправ на розслаблення м'язів одночасно з глибоким диханням. Закінчується заняття підведенням підсумків і визначенням завдань на самопідготовку. Детальніше ознайомитись з порядком проведення практичного заняття та методиці навчання окремому прийому спеціальної фізичної підготовки можна ознайомитися в посібнику «Спеціальна фізична підготовка працівників органів внутрішніх справ»¹.

Як раніше вже зазначалося у п. 1.2. даного посібника основу тактики самозахисту складають раніше вивчені прийоми зі спеціальної фізичної підготовки. Тому комплексне володіння ними і буде складати тактика самозахисту. Окремої уваги заслуговує застосування таких прийомів в обмеженому просторі. Але методика проведення практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки не підходить для комплексного застосування раніше вивчених прийомів. Для вдосконалення прийомів в окремо взятій ситуації підходять більше інтерактивні методики навчання.

¹ Спеціальна фізична підготовка працівників органів внутрішніх справ : навч. посібник / кол. авторів: О. І. Тьорло, В. Р. Булачек, А. О. Гречанюк та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2013. С. 42–48.

3. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Разом з тим, реформи у поліції вимагають і змін до підходів та стандартів у підготовці поліцейських і зокрема з тактики самозахисту. Сьогодення вимагає робити акцент у проведенні навчальних занять з використанням інтерактивних методів навчання. Безперечно, що це сучасні методи навчання, які, на сьогоднішній день, є найбільш ефективними та актуальними для втілення знань та вмінь науково-педагогічного працівника в освітній процес. Їх використання в процесі проведення практичних занять з тактики самозахисту уособлює в собі ефективне поєднання набуття теоретичних знань та практичних навиків. Перевагою застосування у освітньому процесі інтерактивних методів навчання є те, що вони базуються на активній взаємодії учасників практичного заняття. Основна увага приділяється, при впровадженні даної методики, взаємодії всіх учасників та слухачів між собою. Такий підхід дозволяє зацікавити та активізувати максимальну кількість учасників освітнього процесу. Також однією з переваг є й те, що більше часу дозволяє утримувати увагу під час відпрацювання тактики самозахисту у нестандартних умовах, наприклад, в обмеженому просторі. Також інтерактивні методи навчання дозволяють із нецікавих та пасивних навчальних занять перетворити їх на динамічні та жваві відпрацювання ситуаційних завдань. Дана методика дозволяє не тільки забезпечити взаємодію тих хто навчається з викладачем, але й активно співпрацювати в середині групи, тобто між учасниками ситуаційного завдання. Основною рисою інтерактивного навчання – є діалог між науково-педагогічним працівником та слухачем^{2,3}.

² Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, А. В. Пироженко. К. : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.

³ Ревенко В. Інтерактивні технології навчання на сучасному етапі. Теорія і практика / В. Ревенко. *Наукові записки*. 2005. Вип. 88. С. 206–209.

Освітній процес з тактики самозахисту має бути організовано так, щоб усі учасники навчання були заохочені до пізнавального процесу. Під час проведення практичних занять з тактики самозахисту слід поєднувати методи індивідуальної, парної та групової роботи. Це дозволить максимально наблизити освітній процес до реалій майбутньої професії. При застосування інтерактивних методів навчання зі спеціальної фізичної підготовки слід акцентувати увагу на розвитку не тільки на відпрацювання спеціальних прийомів та вправ, але й на комунікативних уміннях та навичках, наприклад, спілкування з громадянами, порушником, потерпілими тощо.

Особливу увагу слід звертати на набуття навиків налагодження емоційного контакту між учасниками відпрацювання практичних завдань, уміння працювати у команді, прислуховуватися до думки напарника, вміння страхувати один одного.

До навчання слід залучати не тільки учасників відпрацювання ситуаційної задачі, але й спостерігачів, які мають можливість прийняти участь в обговоренні підсумків проведеної роботи та вказати на допущені помилки та недоліки. Таким чином, у процесі формування професійної майстерності майбутніх поліцейських відпрацьовуються навички відтворення отриманої інформації та застосовування її в майбутньому для виконання стандартних дій (репродуктивний рівень).

Отриманні базові знання та навички під час відпрацювання типових ситуацій у майбутніх працівників поліції є передумовою вирішення нестандартних задач в екстремальних умовах. Тобто, під час занять слід акцентувати на можливості та необхідності адаптувати отриманні знання та навички до екстремальних умов, з якими будуть стикатися працівники поліції під час виконання ними своїх службових повноважень (продуктивний рівень).

Отже освітній процес з тактики самозахисту поліцейських має базуватися на переході від репродуктивного рівня до продуктивного рівня професійної підготовки працівників поліції.

З огляду на беззаперечну важливість «тактики самозахисту» в структурі компетентностей поліцейського, заняття з цього напрямку підготовки мають проводитись шляхом як найширшого використання сучасних інтерактивних методів навчання.

Інтерактивне навчання передбачає – моделювання життєвих ситуацій, вирішення творчих завдань, спільне розв'язання проблем тощо.

Під час проведення практичних занять з тактики самозахисту пропонується використовувати та застосовувати наступні види інтерактивних методів навчання: мозковий штурм, ситуаційний аналіз, який включає метод конкретних ситуацій, метод «кейз-стаді», метод «інциденту», аналіз конкретних ситуацій.

Розглянемо дані методи інтерактивного навчання з огляду застосування їх у освітньому процесі з навчальної дисципліни «спеціальна фізична підготовка» для старших курсів та під час проведення практичних занять з тактики самозахисту з поліцейськими в рамках проведення службової підготовки.

Мозковий штурм (Алекс Осборн), т.б. атака – передбачає груповий метод знаходження спільної ідеї для розв'язання тої чи іншої проблеми, яка може виникнути під час виконання поліцейськими своїх повноважень при охороні публічного порядку. Щоб поглянути на важку задачу з нової, несподіваної точки зору, потрібні творчі ідеї та рішення, які легко генеруються у практичну діяльність. Хотілося б наголосити, що даний метод актуальний на старших курсах коли власне іде перехід до тактики самозахисту від раніше вивчених прийомів спеціальної фізичної підготовки.

Ситуаційний аналіз тісно пов'язується з такими інтерактивними методами навчання, як елементи мозкового штурму або ділової гри. Даний метод дозволяє значно підвищити ступінь засвоєння матеріалу. Основна мета впровадження ситуаційного аналізу є навчити поліцейських застосовувати теоретичні знання на практиці. Приймати вірні тактичні та в подальшому й стратегічні рішення. Завдання ситуаційного аналізу полягає в комплексному дослідженні конкретної ситуації та оцінки ефективності прийнятих рішень щодо застосування доцільних поліцейських заходів примусу. Для цього необхідно чітко розуміти дану ситуацію, усвідомлювати отриману інформацію. Даний метод передбачає аргументовану оцінку ситуації, ефективність рішень поточних проблем та передбачення перспективних наслідків щодо застосування поліцейських

заходів примусу. Тобто в мінімальний час поліцейський має прийняти вірне рішення щодо доцільності застосування конкретного поліцейського заходу примусу. Виборі континіуму сили та наперед прорахувати правомірність своїх дій згідно чинного законодавства.

В свою чергу метод «кейз-стаді» (т.б. кейс-метод, метод конкретних ситуацій) тісно пов'язаний із методом ситуаційного аналізу. Кейси містять реальні факти або наближені життєві ситуації, які можуть виникнути під час виконання службових обов'язків з охорони публічної безпеки та порядку. Поліцейським пропонується опис конкретної ситуації з якою частіше за інші випадки стикаються працівники Національної поліції під час виконання своїх службових зобов'язань. В свою чергу це дозволить ознайомитися з самими поширеними проблемами, які виникають в практичній діяльності поліцейських та знайти самостійно в ході колективного обговорення вірного рішення. Для проведення практичних занять з тактики самозахисту готуються «кейси», які за розміром мають містити стислу інформацію для роботи в групі та питання, на які мають дати слухачі відповіді.

Також останнім часом є доволі розповсюджений метод проведення практичних занять такий як «квест». Актуальністю сьогодення є проведення навчальних занять та контролів у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти МВС⁴, що є ефективним засобом закріплення теоретичних знань та вдосконаленню практичних навичок, які необхідні майбутнім поліцейським (або діючим поліцейським) у подальшій професійній діяльності.

«Поліцейський квест» має на меті повне занурення в сюжетну лінію, що ґрунтується на змісті конкретних сучасних фабул службової діяльності й на виконанні активних дій, спрямованих на досягнення мети завдання та прийняття рішення на основі аналізу ситуації.

⁴ Методичні рекомендації з проведення занять у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку кадрів для МВС України і Національної поліції, лист ДПООНД від 12.10.2018 № 22/2-5178.

«*Поліцейський квест*» з тактики самозахисту, як метод сприяє ефективному вирішенню цілої низки практичних завдань, а саме:

- створює можливості розвитку навичок професійного спілкування шляхом реалізації головної функції – комунікативної;

- підтримує навчання на рівні мислення, аналізу, практичних дій та оцінки;

- підвищує мотивацію здобувачів (поліцейських) до використання отриманих знань під час вивчення базових прийомів спеціальної фізичної підготовки в стандартних умовах (в спортивному залі на килимі) та адаптації їх до реальних службових ситуацій (відпрацювання прийомів на вулиці, в різного типу приміщеннях, в транспорті тощо);

- сприяє розвитку компетенції із самонавчання та самоорганізації щодо вдосконалення своєї фізичної підготовленості, отриманню навичок по вирішенню проблем спільно з напарником або в команді, виконанню практичних завдань у реальній обстановці, умінню визначення правильного рішення застосування поліцейських заходів впливу в проблемній ситуації;

- учасник квесту вчиться виходити за межі змісту та форм подання навчального матеріалу викладачем;

- отримує додаткову можливість продемонструвати особисті здібності, теоретичні знання, спеціальні навички в практичній діяльності.

Завданнями *поліцейського квесту* є розвиток креативного мислення, розкриття творчого потенціалу, формування навичок раціонального використання навчального часу та стимулювання пізнавальної мотивації.

В основу форми проведення *поліцейського квесту* покладено *ситуаційний метод* (рольова, ділова гра тощо), змістовну частину якого спрямовано на опанування здобувачами вищої освіти алгоритму дій щодо застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів у відповідності до чинного законодавства.

Розглянемо порядок проведення *поліцейського квесту* з такої теми як «Захист в обмеженому просторі» яка передбачає:

- імітацію професійних умов, що максимально наближені до реальних;

- проблемний характер ситуацій, що моделюються викладачем з урахуванням обставин фабул, зазначених у білеті;
- наявність ролей здобувачів (поліцейських) як дільничний (патрульний або оперуповноважений карного розшуку), чіткий розподіл ролей між учасниками, які виконують допоміжну роль (друзі правопорушника, сусіди, випадкові свідки, потерпілі, тощо);
- опис структури та сценарію гри;
- відповідність кількості учасників завданням квесту, кількості інформації, меті проведення тощо;
- відповідність програмі навчальної дисципліни;
- критерії оцінки навиків із тактики самозахисту.

Запитання для самоконтролю

1. Що складає основу спеціальної фізичної підготовки працівника Національної поліції складає?
2. Що являє собою спеціальна фізична підготовка поліцейського?
3. Як у діяльності поліцейського із застосування навиків спеціальної фізичної підготовки у практичній діяльності може реалізовуватись?
4. Які види дій поліцейського у сутичці з правопорушником можна розрізнити?
5. Які педагогічні основи організації вивчення спеціальної фізичної підготовки застосовуються в освітньому процесі?
6. Як має будуватися практичне заняття зі спеціальної фізичної підготовки?
7. Як використовуються інтерактивні методи навчання в освітньому процесі зі спеціальної фізичної підготовки?
8. Які ви знаєте інтерактивні методи навчання, дайте їх характеристику?
9. На якій стадії вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» передбачає застосування інтерактивних методів навчання?
10. Як інтерактивні методи навчання спеціальної фізичної підготовки допомагають практичним працівникам поліції?

4. ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ ЗАТРИМАННЯ

4.1. Затримання способом ривком

Ситуація № 1. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 1).

Дія № 1. З фронтальної стійки, з кроком лівою ногою ліворуч – вперед, простягти ліву руку між передпліччям і стегном правопорушника, а правою захопити за плечову кістку вище ліктя його правої руки (фото 2).

Дія № 2. Завдати правою ногою відволікаючий удар ногою (коліном) в гомілку, або в пах, міцно тримаючи захоплену озброєну руку правопорушника (фото 3).

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Дія № 3. Сильним ривком правої руки на себе – вниз, вивести правопорушника з рівноваги і загнути його руку за спину (фото 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10).

Загнути руку правопорушника за спину зустрічним зусиллям своїми двома руками, закласти передпліччя захопленої руки в ліктювий згин своєї лівої руки (фото 10).

Дія № 4. Поставити ліву ногу біля правої ноги супротивника, захопивши його правою рукою і підтягнути правопорушника вгору за плече, за підборіддя, за очі, або за шию (фото 11).

Φοτο 4

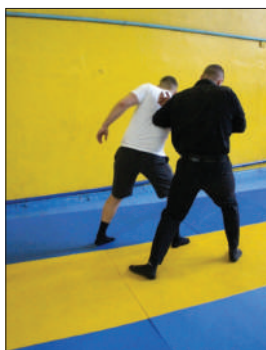
Φοτο 5

Φοτο 6

Φοτο 7

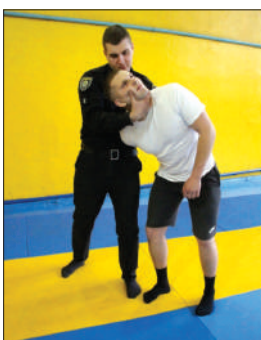
Φοτο 8

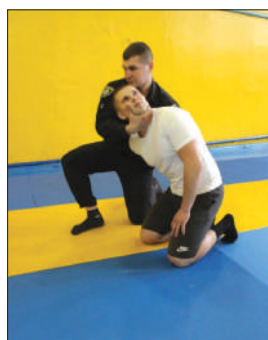
Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 12, 13, 14, 15).

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Або після загину руки за спину повалити на землю без передньої команди, відповідно після цього надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 16, 17, 18, 19, 20, 21).

Фото 16

Фото 17

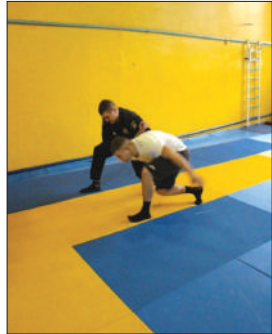

Фото 18

За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (Фото 22).

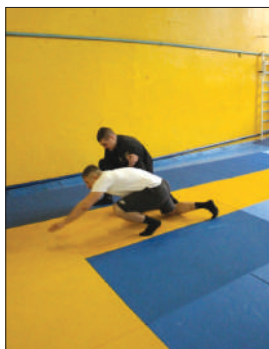

Фото 19

Фото 20

Фото 21

Фото 22

Типові помилки:

- у процесі загинання руки, правопорушник невиведений з рівноваги;
- ліктьовий суглоб загнутої руки правопорушника не притиснутий до лівого боку тулуба;
- відсутній відволікаючий удар ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;

- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- відсутня раптова швидка фаза дій у виконанні загину руки за спину;
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.2. Затримання способом «замком»

Ситуація № 2. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 35).

Дія № 1. З кроком лівою ногою вперед, лівою рукою заблокувати праву руку правопорушника, а правою своєю правою рукою захопити за плечову кістку вище ліктя його правої руки (фото 36).

Дія № 2. Ривком на себе вивести правопорушника з рівноваги і завдати зустрічний удар коліном в пах, або ногою в гомілку (фото 37).

Фото 35

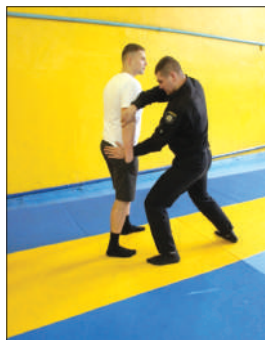

Фото 36

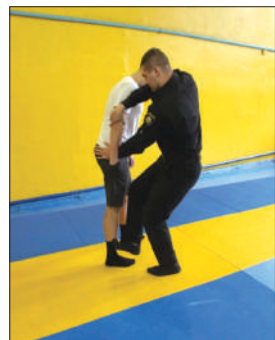

Фото 37

Дія № 3. Зчепити свої руки у «замок» і зустрічним зусиллям загнути руку правопорушника за спину (фото 38, 39).

Фото 38

Фото 39

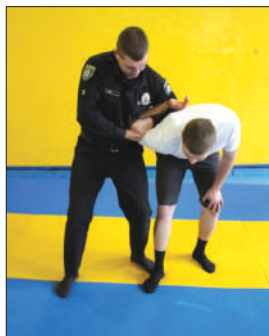

Фото 40

Дія № 4. «Замок» розчіпляється, коли лікоть правої руки правопорушника ефективно зафіксований до лівого боку тулуба поліцейського (фото 40).

Права рука поліцейського розчіпляється від захоплення «замком» і підтягує правопорушника вгору за плече, за підборіддя, за шию, або за очі (фото 41).

Фото 41

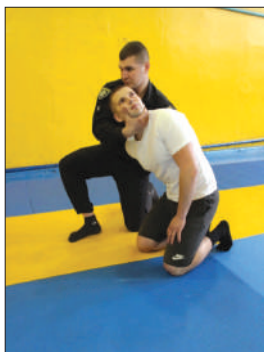

Фото 42

Фото 43

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 42, 43, 44, 45, 46).

Фото 44

Фото 45

Фото 46

Або після загину руки за спину повалити на землю без попередньої команди, відповідно після цього надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 47, 48, 49, 50, 51, 52).

Фото 47

Фото 48

Фото 49

Фото 50

Фото 51

Фото 52

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 53).

Фото 53

Типові помилки:

- у процесі загинання руки, правопорушник невиведений з рівноваги;
- ліктьовий суглоб загнутої руки правопорушника не притиснутий до лівого боку тулуба;
 - «Замок» не розпускається доти, доки лікоть руки правопорушника не притиснутий до лівого боку тулуба;
 - відсутній відволікаючий удар ногою;
 - повільно виконаний прийом;
 - прийом виконаний на прямих ногах;
 - зупинився під час виконання прийому;
 - невпевнено виконаний прийом;
 - під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
 - втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
 - відсутня раптова швидка фаза дій у виконанні загиною руки за спину;
 - втрата рівноваги під час виконання прийому;
 - відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
 - порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.3. Затримання способом «ниркою»

Ситуація № 3. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 54).

Дія № 1. З кроком лівою ногою вперед захопити зап'ястя правопорушника двома руками (фото 55).

Дія № 2. Відводячи захоплену руку в лівий бік, вивести правопорушника ривком з рівноваги та нанести відволікаючий удар правою ногою в гомілку ноги правопорушника (фото 56).

Фото 54

Фото 55

Фото 56

Дія № 3. З кроком правою ногою вперед виконати прохід під руку правопорушника, нанести другий відволікаючий удар лівим ліктем в його тулуб (фото 57).

Фото 57

Фото 58

Фото 59

Дія № 4. Своєю лівою рукою захопити плечову кістку вище ліктя його правої руки виконати поштовх зверху-вниз в ліктювий згин правопорушника (фото 58);

Дія № 5. Загнути руку правопорушника за спину зустрічним зусиллям своїми двома руками, закласти передпліччя захопленої руки в ліктювий згин своєї лівої руки. Поставити ліву ногу біля правої ноги супротивника, захопивши його правою рукою за плече, за підборіддя, за очі, або за шию спереду (фото 59).

Дія № 6. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 60, 61, 62, 63).

Фото 60

Фото 61

Фото 62

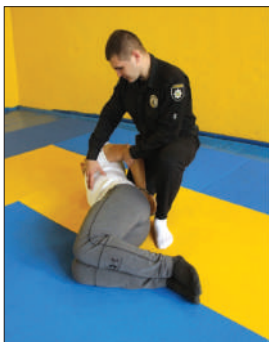

Фото 63

Фото 64

Фото 65

Або після загину руки за спину повалити на землю без попередньої команди, відповідно після цього надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71).

Фото 66

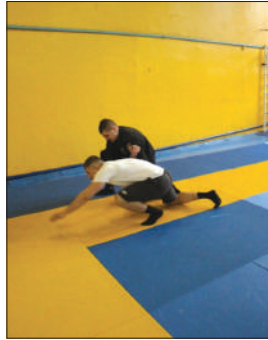

Фото 67

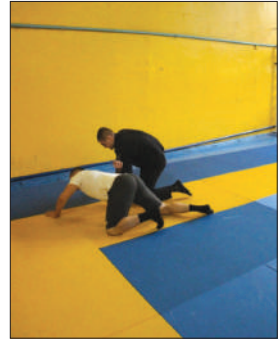

Фото 68

Фото 69

Фото 70

Фото 71

Дія № 7. За допомогою болювого прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 72).

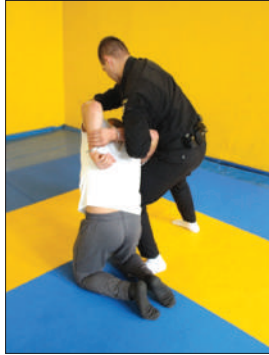

Фото 72

Типові помилки:

- на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою;
- після проведення «нирка» поліцейський стоїть не на лінії правопорушника;
- перед початком проведення прийому правопорушник не виведений з рівноваги;
- ліктьовий суглоб загнутої руки правопорушника не притиснутий до лівого, або правого боку тулуба;
- «відсутній відволікаючий удар ногою»;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.4. Затримання способом важелем руки до середини

Ситуація № 4. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 76).

Дія № 1. З кроком лівою ногою вперед захопити зап'ястя правої руки правопорушника двома руками і нанести відволікаючий удар правою ногою в голілку (фото 77, 78).

Фото 76

Фото 77

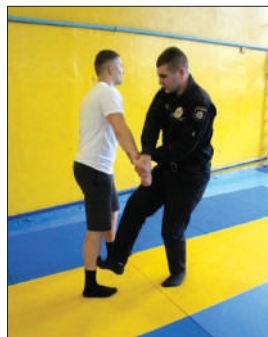

Фото 78

Дія № 2. Утримуючи двома руками зап'ястя захопленої руки правопорушника, свою праву ногу відставити назад-вліво повертаючись праворуч вивертаючись в середину, потягнути скрутивши його пряму руку і притиснути щільно до себе тулуб правопорушника (фото 79, 80);

Фото 79

Фото 80

Фото 81

Дія № 3. Дія рухів виконується таким чином, щоб підвести плече правопорушника під своє ліве плече щільно

та притиснути до свого коліна лівої ноги, при необхідності виконати «больове натискання» зап'ястя його витягнутої прямої руки (фото 80).

Дія № 4. Загнути руку правопорушника за спину зустрічним зусиллям своїми двома руками, закласти передпліччя захопленої руки в ліктювий згин своєї лівої руки. Поставити ліву ногу біля правої ноги супротивника, захопивши його правою рукою за плече, за підборіддя, за очі, або за шію спереду (фото 81, 82).

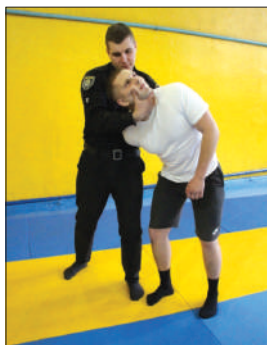

Фото 82

Фото 83

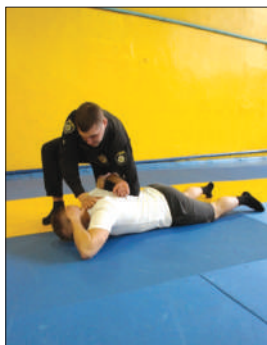

Фото 84

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 83, 84, 85, 86, 87).

Фото 85

Фото 86

Фото 87

Або після загину руки за спину повалити на землю без попередньої команди, відповідно після цього надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96).

Фото 88

Фото 89

Фото 90

Фото 91

Фото 92

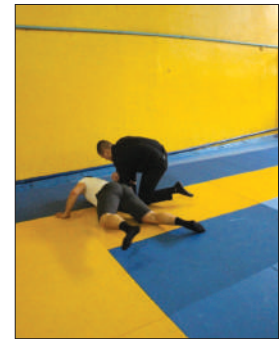

Фото 93

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 97).

Типові помилки:

– на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою;

Фото 94

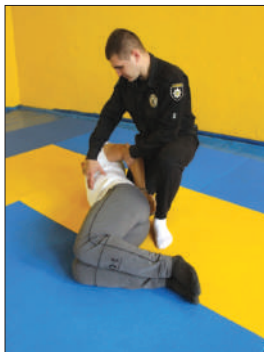

Фото 95

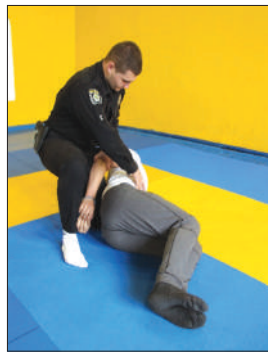

Фото 96

Фото 97

- неправильно виконано захоплення руки правопорушника;
- праве плече правопорушника не притиснуте до свого лівого коліна;
- тулуб правопорушника не притиснутий до свого тулуба;
- перед початком проведення прийому правопорушник не виведений з рівноваги;
- ліктьовий суглоб загнутої руки правопорушника не притиснутий до лівого, або правого боку тулуба;
- відсутній відволікаючий удар ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;

- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.5. Затримання способом важелем руки назовні

Ситуація № 5. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 131).

Дія № 1. З фронтальної стійки, з кроком лівою ногою вперед двома руками захопити зап'ястя правої руки затриманого (фото 132).

Дія № 2. Нанести відволікаючий удар правою ногою в голілку міцно тримаючи захват за зап'ястя правої руки правопорушника (фото 133).

Фото 131

Фото 132

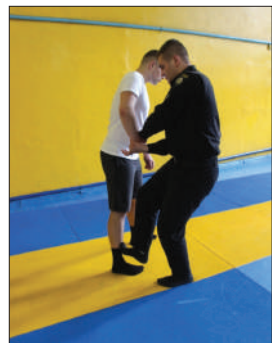

Фото 133

Дія № 3. Вивертаючи зап'ястя на зовні, потягнути правопорушника до своєї лівої стопи, якою зробити крок назад і кинути правопорушника на землю (фото134, 135, 136, 137).

Фото 134

Фото 135

Фото 136

Фото 137

Фото 138

Фото 139

Дія № 4. Підтягнути затриманого до себе – покласти його на бік (Фото 138).

Дія № 5. Обійти навколо голови правопорушника, перевернути його обличчям вниз і притиснути коліном його плече до землі одночасно виконати больовий вплив скручуванням руки, натиском на кисть і на ліктьовий суглоб (фото 139, 140, 141).

Дія № 6. Після больового впливу коли права рука правопорушника пряма, поліцейський загинає його руку за спину, щоб лікоть притиснути до своєї зігнутої лівої ноги і знову виконати больовий вплив (фото 143).

Дія № 7. Після больового впливу розвертається таким чином, щоб правим коліном притиснути шийний відділ хребта,

Фото 140

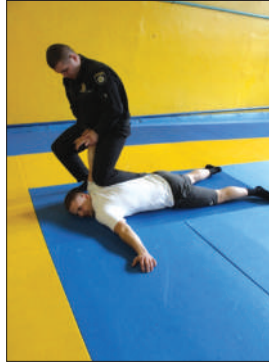

Фото 141

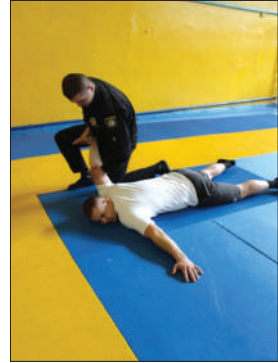

Фото 142

а лівим коліном поперековий відділ хребта одночасно утримуючи під контролем його руку (лікоть впирається у внутрішню частину стегна поліцейського) (фото 142, 143, 144).

Фото 143

Фото 144

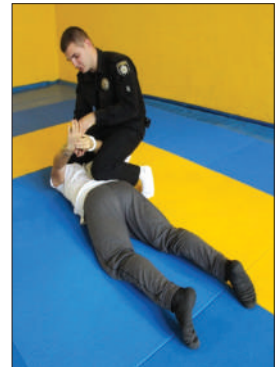

Фото 145

Дія № 8. Рекомендується під больовим впливом надягнути наручники та провести поверхневий огляд (фото 145, 146, 147).

Дія № 9. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 148).

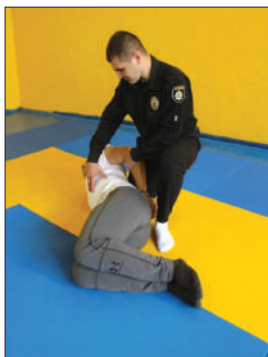

Фото 146

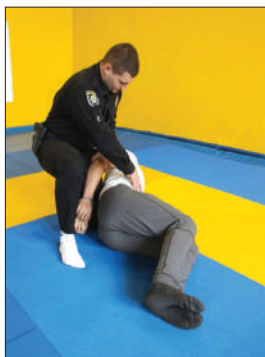

Фото 147

Фото 148

Типові помилки:

- на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою;
- захоплення руки виконано за дистальну частину передпліччя;
- правопорушник не виведений з рівноваги у процесі важеля назовні;
- відсутній відволікаючий удар ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.6. Затримання способом «вузлом зверху»

Ситуація № 6. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 149).

Дія № 1. З кроком лівою ногою ліворуч – вперед захопити правою рукою зап'ястя однойменної руки правопорушника (фото 150).

Дія № 2. Потягнути захоплену руку до себе, одночасно вивертаючи зап'ястя та випрямляючи її у ліктьовому суглобі. Повернутись до правопорушника лівим боком, одночасно нанести відволікаючий удар лівою рукою в голову (фото 151).

Фото 149

Фото 150

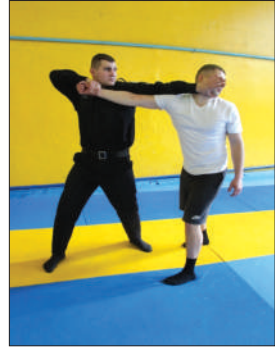

Фото 151

Дія № 3. Після відволікаючого удару своєю лівою рукою передпліччям зверху вниз підбити лікоть правої руки правопорушника таким чином, щоб загнути його праву руку та не втрачаючи больовий контроль перейти на вузол зверху (фото 152, 153).

Дія № 4. Кроком назад своєю лівою ногою тримаючи вузол зверху виконати рух, подібний на важіль руки назовні і кинути правопорушника на землю (фото 154, 155, 156, 157).

Дія № 5. Обійти навколо голови правопорушника і перевернути його обличчям до землі не відпускаючи захоплений вузол. Перехід на затримання проводити під постійним больовим впливом на зап'ястя захопленої руки з її міцною фіксацією (фото 158, 159, 160).

Дія № 6. Опустити своє коліно правої ноги на землю, загнути руку правопорушника за спину і виконати больовий вплив.

Φοτο 152

Φοτο 153

Φοτο 154

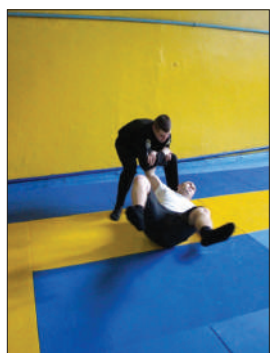
Φοτο 155

Φοτο 156

Φοτο 157

Φοτο 158

Φοτο 159

Φοτο 160

Після больового впливу перейти на фіксування лівим коліном на поперековий відділ хребта, а правим коліном на шийний відділ хребта правопорушника (фото 161, 162).

Фото 161

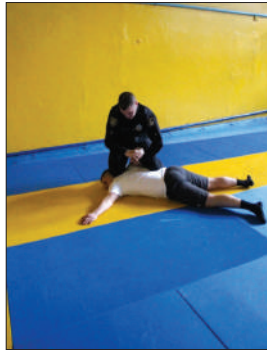

Фото 162

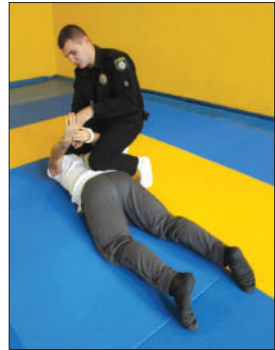

Фото 163

Дія № 7. Надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 163, 164, 165).

Дія № 8. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 166).

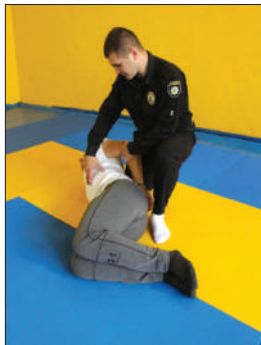

Фото 164

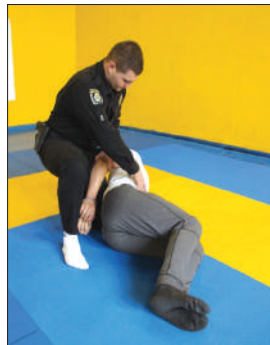

Фото 165

Фото 166

Типові помилки:

- рука правопорушника не пряма, зап'ястя не викручене;
- правопорушник не виведений з рівноваги у процесі вузлом зверху;
- кидок виконується лише силою рук, без участі корпуса і ніг;
- відсутній відволікаючий удар рукою, або ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою вузлом зверху;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.7. Затримання способом важелем руки через передпліччя

Ситуація № 7. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 167).

Дія № 1. З кроком лівою ногою ліворуч – вперед захопити правою рукою зап'ястя однойменної руки правопорушника з середини (фото 168).

Дія № 2. Потягнути захоплену руку до себе, одночасно повертаючи зап'ястя та випрямляючи її у ліктьовому суглобі. Повертаємося до правопорушника лівим боком, одночасно наносимо відволікаючий удар лівою рукою в голову (фото 169).

Фото 167

Фото 168

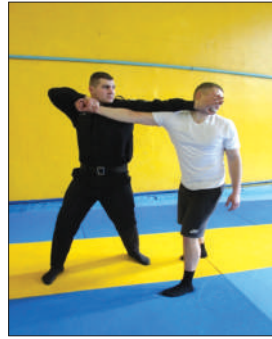

Фото 169

Дія № 3. Повертаючись до правопорушника лівим боком, після відволікаючого удару поставити свою ліву руку через його лікоть, лівою рукою захопити одяг у себе на грудях або передпліччя своєї правої руки. Досягнути таким чином больового впливу у ліктьовому суглобі правопорушника (фото 170).

Дія № 4. Знаходячись збоку від правопорушника, заставити його піднятися на носках під больовим впливом та швидко зустрічним зусиллям двох своїх рук загнути його руку за спину і своєю правою рукою захопити за плече, за підборіддя, за шию, або за очі. (фото 171, 172, 173, 174, 175).

Фото 170

Фото 171

Фото 172

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 176, 177, 178, 179, 180).

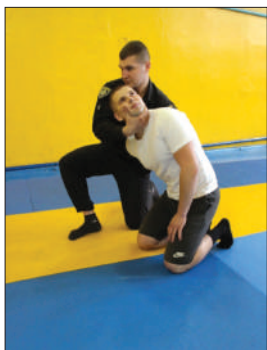
Φοτο 173

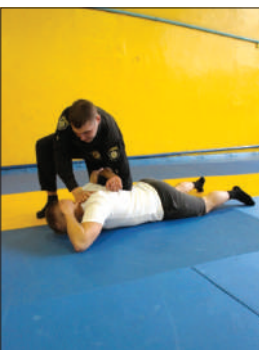
Φοτο 174

Φοτο 175

Φοτο 176

Φοτο 177

Φοτο 178

Φοτο 179

Φοτο 180

Φοτο 181

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 181).

Типові помилки:

- рука правопорушника не пряма, зап'ястя не викручене;
- передпліччя оперативника не підведене чітко під лікоть;
- відсутнє захоплення одягу на грудях поліцейського або захоплення за своє передпліччя правої руки;
- відсутній больовий вплив на правопорушника, він не піднятий на носки;
- захоплена рука правопорушника піднята вгору, поліцейський своїм плечем не зафіксував зверху плече затриманого;
- не чіткий і не ефективний відволікаючий удар рукою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.8. Затримання способом важелем руки через шію

Ситуація № 8. Поліцейський стоїть в положенні «Інтерв'ю», або руки його опущені і опущені руки у правопорушника (фото 182).

Дія № 1. З кроком лівою ногою ліворуч – вперед захопити правою рукою зап'ястя однойменної руки правопорушника з середини (фото 183).

Дія № 2. Потягнути захоплену руку до себе, одночасно повертаючи зап'ястя та випрямляючи її у ліктьовому суглобі. Повертаємося до правопорушника лівим боком, одночасно наносимо відволікаючий удар лівою рукою в голову (фото 184).

Фото 182

Фото 183

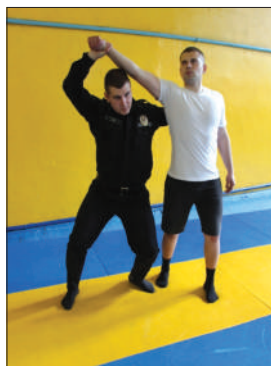

Фото 184

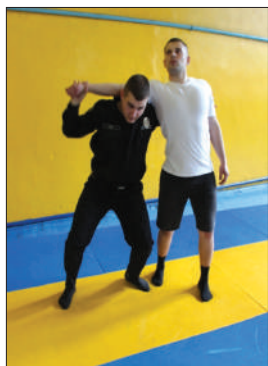
Дія № 3. Повертаючись до правопорушника лівим боком, після відволікаючого удару підсісти нирком, щоб шія поліцейського знаходилась під його ліктем правої руки. Одночасно своєю лівою рукою захопити за лікоть його лівої руки і максимально завести за спину притиснувши до його тулуба. Досягнути таким чином больового впливу у ліктьовому суглобі правопорушника (фото 185, 186, 187).

Дія № 4. Знаходячись збоку від правопорушника, заставити його піднятися на носках під больовим впливом та швидко зустрічним зусиллям двох своїх рук загнути його руку за спину і своєю правою рукою захопити за плече, за підборіддя, за шію, або за очі. (фото 188, 189, 190, 191, 192).

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 193, 194, 195, 196, 197).

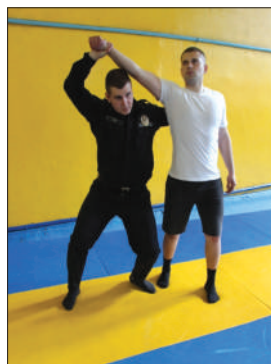
Φοτο 185

Φοτο 186

Φοτο 187

Φοτο 188

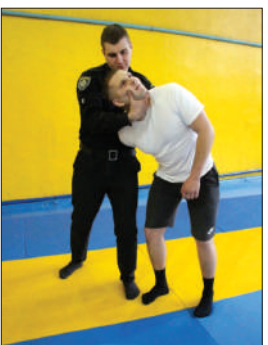
Φοτο 189

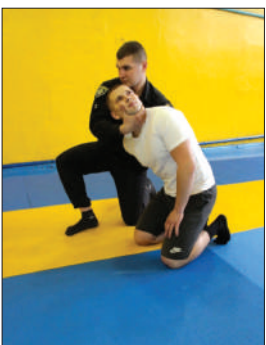
Φοτο 190

Φοτο 191

Φοτο 192

Φοτο 193

Фото 194

Фото 195

Фото 196

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 198).

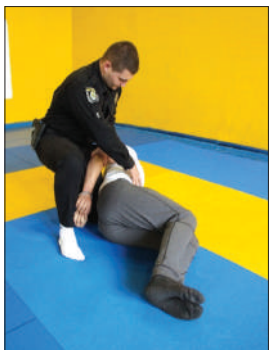

Фото 197

Фото 198

Типові помилки:

- рука правопорушника не пряма, зап'ястя не викручене;
- передпліччя поліцейського не підведене чітко під лікоть;
- відсутнє захоплення одягу на грудях поліцейського або захоплення за своє передпліччя правої руки;
- відсутній больовий вплив на правопорушника, він не піднятий на носки;

- захоплена рука правопорушника піднята вгору, поліцейський своїм плечем не зафіксував зверху плече затриманого;
- не чіткий і не ефективний відволікаючий удар рукою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.9. Затримання при підході ззаду способом поштовхом загнути руки за спину

Ситуація № 9. Поліцейський стоїть в положенні готовності позаду правопорушника (фото 199).

Фото 199

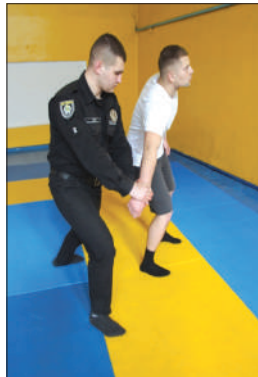

Фото 200

Фото 201

Дія № 1. Підійти до правопорушника ззаду і з кроком правою ногою вперед – праворуч захопити двома руками зап'ястя його правої руки (фото 200).

Дія № 2. Відвести захоплену руку в бік – назад нанести відволікаючий удар лівою ногою у підколінний згин правої ноги правопорушника (фото 201).

Дія № 3. З кроком лівою ногою вперед зустрічним зусиллям своїх двох рук загнути руку правопорушника за спину і закласти його передпліччя в ліктювий згин своєї лівої руки (фото 202, 203).

Дія № 4. Поставити ліву ногу біля правої ноги супротивника, захопивши його правою рукою за плече, за підборіддя, за очі, або за шия спереду (фото 204).

Фото 202

Фото 203

Фото 204

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 205, 206, 207, 208, 209).

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати команди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 210).

Типові помилки:

– на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою;

Фото 205

Фото 206

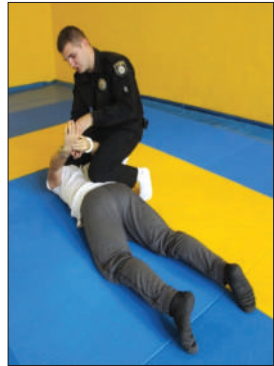

Фото 207

Фото 208

Фото 209

Фото 210

- при загинанні руки правопорушник не виведений з рівноваги;
- відсутній відволікаючий удар ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);

- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

4.10. Затримання при підході ззаду способом «під ручку»

Ситуація № 10. Поліцейський стоїть в положенні готовності позаду правопорушника (фото 217).

Дія № 1. Підійти до правопорушника ззаду і з кроком правою ногою вперед – праворуч захопити двома руками зап'ястя його правої руки (фото 218)

Дія № 2. Відвести захоплену руку в бік, нанести відволікаючий удар лівою ногою у підколінний згин правої ноги правопорушника (фото 219).

Фото 217

Фото 218

Фото 219

Дія № 3. З кроком лівою ногою вперед зустрічним зусиллям своїх двох рук загнути руку правопорушника, щоб ліктьовий згин його руки уперти у ділянку своїх грудей (фото 220).

У процесі загиу руки правопорушника захопити своїми двома руками за зап'ястя таким чином, щоб досягнути больовий вплив (фото 220).

Дія № 4. Після больового впливу загнути руку правопорушника за спину зустрічним зусиллям своїми двома руками, закласти передпліччя захопленої руки в ліктювий згин своєї лівої руки. Поставити ліву ногу біля правої ноги супротивника, захопивши його правою рукою і підтягнути правопорушника вгору за плече, за підборіддя, за очі, або за шию (фото 221, 222, 223).

Фото 220

Фото 221

Фото 222

Дія № 5. Рекомендується під больовим впливом подати команду «На коліна!», «Лягти обличчям до землі!», надягнути наручники, провести поверхневий огляд (фото 224, 225, 226, 227).

Фото 223

Фото 224

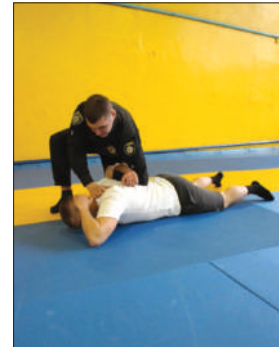

Фото 225

Дія № 6. За допомогою больового прийому підняти правопорушника в положення стоячи (при цьому подати коман-

ди: «Коліна під себе!», «Встати!»). Перейти до супроводження правопорушника (фото 228).

Фото 226

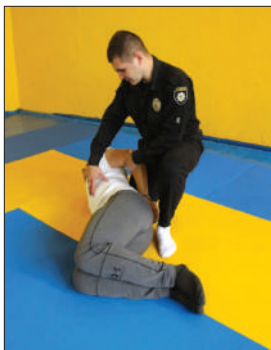

Фото 227

Фото 228

Типові помилки:

- втрата контролю за рукою та відсутній больовий вплив на зап'ястя;
- лікоть правопорушника не притиснутий до своїх грудей;
- відсутній больовий вплив на правопорушника, він не піднятий на носки;
- не чіткий і не ефективний відволікаючий удар ногою;
- повільно виконаний прийом;
- прийом виконаний на прямих ногах;
- зупинився під час виконання прийому;
- невпевнено виконаний прийом;
- під час супроводу ліва нога не йде разом з правою ногою правопорушника;
- втрата контролю за рукою правопорушника в процесі загинання (часткова, повна);
- втрата рівноваги під час виконання прийому;
- відсутній больовий вплив при надяганні правопорушнику наручників;
- порушення правил поверхневого огляду та дотримання заходів особистої безпеки і безпеки напарника.

Запитання для самоконтролю

1. Які прийоми затримання при підході до правопорушника спереду ви знаєте?
2. Як наноситься удар напарнику під час практичних занять при відпрацюванні прийомів затримання?
3. Які вразливі точки на тілі людини ви знаєте?
4. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання «Ривком»?
5. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання «Замком»?
6. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання «Нирком»?
7. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання способом важелем руки до середини?
8. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання способом важелем руки назовні?
9. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання способом «вузлом зверху»?
10. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання способом важелем руки через передпліччя?
11. Які типові помилки при відпрацюванні прийому затримання способом важелем руки через шию?
12. Які типові помилки при відпрацюванні затримання при підході ззаду способом поштовхом загну руки за спину?
13. Які типові помилки при відпрацюванні затримання «під ручку»?

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИКОНАННІ ВПРАВ У ПАРАХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКОМ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СЛУХАЧАМИ КУРСІВ ТА ІНШИМИ ОСОБАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. До виконання вправ допускаються особи, які ознайомлені з правилами поведінки на тренуваннях у секції із боротьби та рукопашного бою і неухильно дотримуються їх.

5.2. Під час тренувань учасники секції зобов'язані чітко і неухильно виконувати команди тренера-викладача.

5.3. Під час тренувань учасники секції зобов'язані дотримуватись правил виконання прийомів самострахування і страхування партнера.

5.4. На заняттях із відпрацювання прийомів затримання та супроводження затриманого учасники освітнього процесу зобов'язані знати і неухильно дотримуватись загальних правил поведінки.

5.5. Забороняється наносити удари у вразливі місця на тілі людини:

- удари в пах;
- удари п'ятою зверху донизу;
- удари в шию, потилицю, спину, нижче пояса, по суглобах;
- відкритою рукавицею, ліктем, коліном, передпліччям, головою;
- удари в суперника, який не перебуває в положенні готовності «стійка».

5.6. Забороняється виконання неконтрольованих і травмонебезпечних дій.

5.7. Забороняється виходити за межі татамі.

5.8. Забороняється виконання вправ без засвоєння правил самозахисту і самострахування.

5.9. Забороняється повертатися до суперника спиною чи потилицею.

5.10. Забороняється виконання будь-яких дій після команди науково-педагогічного працівника «Стоп».

5.11. Виключається некоректне байдуже ставлення до суперників.

5.12. Після демонстраційного відпрацювання рухів у сповільненому темпі тренувальна пара докладно і послідовно відпрацьовує засвоєні рухи у пів-сили.

5.13. Під час відпрацювання учасники освітнього процесу слідкують за дотриманням інтервалів і дистанцій при виконанні прийомів чи інших технічних дій, особливо зі зброєю та під час руху.

5.14. При відпрацюванні рухів у сповільненому темпі тренувальна пара, що відпрацьовує засвоєні рухи у пів сили слідкує, щоб удари, які використовуються при виконанні прийомів затримання, не наносились у повну силу або на пів сили, а тільки зазначалися.

5.15. Окремі прийоми затримання, які передбачають падіння напарника виконуються тільки у центрі татамі або килима. Дані затримання необхідно проводити лише на безпечній віддалі від стін та спортивних тренажерів, у напрямку від центру до краю килима.

5.16. Після падіння відразу вставати – так зменшиться ризик падіння на вас партнерів з іншої пари.

5.17. При виконанні «захватів» і «кидкової» техніки слід страхувати партнера, притримуючи його та не допускати падіння на нього.

5.18. Учасники тренувальної пари повинні слідкувати за тим, щоб всі дії, які пов'язані з больовим впливом проводились правильно, плавно, без сильних ривків і застосування великої фізичної сили, а після голосового сигналу або після частого плескання долонею руки по поверхні татамі чи підлоги – виконання вправи повинно терміново припинитись.

5.19. Больові прийоми проводити обережно та поступово з наростанням сили «захвату». Після подачі партнером умовного сигналу, про те що прийом виконаний ефективно (з'явилися больові відчуття), негайно припинити больовий вплив, який може призвести до травми.

5.20. При виконанні прийомів затримання «задушенням» необхідно пам'ятати, що при правильно проведеному «захваті», партнер може через кілька секунд втратити свідомість і не зможе подати сигнал про припинення больового впливу.

5.21. Виконання ударів на партнері заборонено, їх необхідно лише імітувати, зупиняючи ударну кінцівку або навчальну зброю за 5–15 см від будь-якої частини тіла.

5.22. У якості імітаторів зброї під час освітнього процесу застосовуються макети ножів, палиць, пістолетів і автоматів.

5.23. Навчальна зброя, макети зброї повинні відповідати вимогам техніки безпеки, тобто має бути м'якою, не мати гострих кутів.

5.24. Удари палкою, ножем, руками і ногами відпрацьовуються тільки на спеціальних мішенях, манекенах або макі-варах.

5.25. Перші удари у снаряди наносити не в повну силу. Лише переконавшись, що ви не завдасте собі травми, можна нарощувати силу удару.

5.26. Під час практичних занять учасники зобов'язані утримуватись від неконтрольованих, хаотичних дій, внаслідок яких можна ненавмисне травмувати партнера.

5.27. На заняттях здобувачі вищої освіти повинні утримуватись від будь-якої демонстрації агресивності, потужної сили в ударах руками, ногами, головою та інших технічних дій та під час виконання больових і задушливих прийомів.

5.28. Під час тренувань необхідно дотримуватись відстані від оточувальних тренувальних пар не меншої за 1,5 м та не менше 2,0 м від краю татамі (бійцівського килиму).

5.29. Загальна площа татамі для одночасного виконання вправ парами здобувачів освіти повинна обчислюватись із розрахунку 3,8 м² на одного учасника освітнього процесу.

5.30. Заборонено проводити виконання прийомів ближче, ніж 1,5–2 м від стін, дзеркал, спортивних снарядів та інших небезпечних предметів.

5.31. При відпрацюванні зв'язок та комбінації ударної техніки в парах особа, яка атакує, в разі необхідності, повинна припиняти атаку і попереджати партнера про перешкоду позаду (стіну, спортивний тренажер, іншу пару партнерів), щоб попередити зіткнення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 груд. 1993 р. № 3808-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
6. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>
7. Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 21.01.2020 р. № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-20#n149>
8. Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України : Наказ МВС України від 13.10.2014 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-14>
9. Алгоритм дій поліцейських патрульної поліції під час забезпечення публічної безпеки і порядку / Н. Д. Туз, Ю. Р. Йосипів, О. І. Тьорло, В. М. Синенький, М. Д. Курляк. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019, 68 с.
10. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції : зміст і перспективні напрями : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2018. 524 с.
11. Гнип І. Я. Захист поліцейського від нападу правопорушника в умовах обмеженого простору : методичні рекомендації для практичних занять. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 39 с.

12. Гнип І. Я. Тьорло. О. І., Червоношапка М. О. Специфічні особливості застосування поліцейськими заходів фізичного впливу в умовах громадського транспорту. *Актуальні проблеми розвитку традиційних і східних єдиноборств* : зб. наук. праць «ЛОГОС» за матеріалами XIII Міжнародної наук.-метод. конференції. Харків : Європейська наукова платформа, 2019 р. С. 12–15.
13. Зміни показників спеціальної фізичної підготовленості та фізичної працездатності курсантів-жінок протягом навчального року: монографія / Тьорло О. І. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 264 с.
14. Йосипів Ю. Р. Інтерактивні методики у викладанні навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» : навч.-метод. посібник / Ю. Р. Йосипів, О. І. Тьорло, В. М. Синенький, М. О. Московчук, М. Д. Курляк Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 111 с.
15. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості навчання тактики самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції (м. Київ, 29–30 листопада 2017 р.) / Національний університет оборони України ім. І. Черняховського; за заг. ред. В. І. Свистун, О. В. Петрачкова. Київ : НУОУ, 2017. С. 191–193.
16. Музика Б. Ю., Чичкан О. А. Техніка затримання правопорушника в обмеженому просторі на залізничному транспорті : методичні рекомендації. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 34 с.
17. Організація та проведення практичних занять з тактико-спеціальної підготовки із працівниками органів та підрозділів внутрішніх справ України в ситуаціях озброєної протидії з боку злочинців: методичні рекомендації / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. Ю. Землянський, Ю. Р. Йосипів, М. О. Лиса, М. В. Моргун, В. М. Синенький, О. І. Тьорло. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 79 с.
18. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, А. В. Пироженко. Київ : В-во А.С.К., 2004. 192 с.

19. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. спец. фіз. підготовки ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2018. 246 с.
20. Ревенко В. Інтерактивні технології навчання на сучасному етапі. Теорія і практика / В. Ревенко. *Наукові записки*. 2005. Вип. 88. С. 206–209.
21. Тактико-спеціальна та спеціальна фізична підготовка оперативних працівників відділів карного розшуку підрозділів Національної поліції: практичний посібник / Тьорло О. І., Чичкан О. А., Червоношапка М. О., Музика Б. Ю., Синенький В. М., Моргун М. В., Курляк М. Д., Туз Н. Д., Винярчук І. С., Забора А. В. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 297 с.
22. Тьорло О. І. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції : навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю.Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
23. Тьорло О. І. Деякі питання вдосконалення методики викладання спеціальної фізичної підготовки в аспекті реформування правоохоронної системи в Україні. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наукових праць. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2019. С. 194–197.
24. Тьорло О. І. Затримання правопорушника в приміщеннях з обмеженим освітленням та простором: методичні рекомендації / О. І. Тьорло, С. М. Котов, А. О. Гречанюк Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 32 с.
25. Тьорло О. І. Затримання правопорушника в обмеженому просторі на сходовому майданчику та в коридорі: методичні рекомендації / О. І. Тьорло, Б. Ю. Музика. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 56 с.
26. Худякова Н. Ю., Кубрак К. В. Особливості застосування працівниками поліції заходів фізичного примусу. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 листопада 2017 р.). Національний ун-тет оборони України

- ім. І. Черняхівського; за заг. ред. В. І. Свистун, О. В. Петрачкова. Київ : НУОУ, 2017. С. 215–217.
27. Червоношапка М. О., Гнип І. Я., Янін В. В. Методологічні аспекти психологічної підготовки у процесі викладання навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наукових праць / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2019. С. 299–302.
 28. Чичкан О. А., Гнип І. Я., Музика Б. Ю., Червоношапка М. О. Захист поліцейського від нападу озброєного правопорушника : методичні рекомендації. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 40 с.
 29. Чичкан О. А., Котов С. М., Ліпатов В. Г. Шляхи удосконалення спеціальної фізичної підготовки у підрозділах Національної поліції України. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки і спорту у Збройних Силах України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 14–15 лютого 2019 р.) / Національний ун-тет оборони України ім. І. Черняхівського; за заг. ред. В. І. Свистун, О. В. Петрачкова. Київ : НУОУ, 2019. С. 73–75.
 30. Чичкан О. А., Музика Б. Ю., Мороз Т. І. Професійно-прикладна фізична підготовка як важливий елемент загальної підготовки працівників Національної поліції. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наукових праць / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2019. С. 227–229.
 31. Шутка Г. І., Котов С. М. Вивчення та вдосконалення кидкової техніки : методичні рекомендації. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 17 с.

**Тьорло О. І.,
Музика Б. Ю.**

Вдосконалення техніки виконання прийомів затримання та супроводження затриманого

*Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять
з навчальної дисципліни
«Застосування заходів фізичного впливу
в екстремальних умовах»
для здобувачів вищої освіти*

Макетування *Галина Шушняк*
Друк *Іван Хоминець*

Формат 60×84/16. Умовн. друк. арк. 3,49.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.